**[2020] 10 ਐੱਸ.ਸੀ.ਆਰ.**

**ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ**

**ਬਨਾਮ**

**ਐਸ.ਐਮ.ਟੀ. ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ**

**(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3093)**

**ਸਤੰਬਰ 07, 2020**

**[ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ ਅਤੇ ਆਰ. ਸੁਭਾਸ਼ ਰੈੱਡੀ, ਜੇ.ਜੇ.]**

ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ - ਦੁਰਘਟਨਾ - ਦਾਅਵੇ - ਮੁਆਵਜ਼ਾ - ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ - ਦੋ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। 'ਅਤੇ' ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' - ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਨੇ ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਆਯੋਜਤ: ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਨੂੰ 40,000/- ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਰੁਪਏ 40,000/- ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ - ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸਿਰਫ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ। ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ - ਇਹ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਨੂੰ 'ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਲੀਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਹਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਵੱਖਰੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ: 1. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਰਫ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2020) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ 410 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ

ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੀਕਰਨ 'ਸੰਘ' ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਨੂੰ 'ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪਾਰਾ 33 ਅਤੇ 34] [1044-ਐੱਚ; 1047-ਸੀ-ਡੀ]

2. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਹੁਣ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਠੀਕ ਹੈ। ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। [ਪਰਾ 35] [1047-ਡੀ-ਈ]

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ 'ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸਿਰਫ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 38][1148-ਈ-ਐੱਫ]

4. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਘ ਦੀ ਰਕਮ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 39][1148-ਜੀ]

5. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ, ਹਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਪਾਏ, ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 40][1148-ਐੱਚ; 1149-ਏ]

ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਕੇਰਲ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਬਨਾਮ ਸੁਸਾਮਾ ਥਾਮਸ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ (1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 176; ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2009) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 121 : [2009] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1098; ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਰਫ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 410 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਨਾਨੂ ਰਾਮ @ ਚੂਹੜੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 130; ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2017) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 680 : [2017] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 100; ਸੰਗੀਤਾ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ (2020) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ 513; ਐਮ.ਐਚ.ਉਮਾ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ. (2020) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 400 – ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

**<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>**

(2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 130 ਨੇ ਪੈਰਾ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
[2017] 13 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 100 ਨੇ ਪੈਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
(1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 176 ਪੈਰਾ 24 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
[2009] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1098 ਪੈਰਾ 26 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ
(2020) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 400 ਪੈਰਾ 44 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3093

2003 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 1894 ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਵਿਖੇ ਨਿਆਂਇਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 25.02.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।
ਨਾਲ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3094, 3095, 3096, 3097, 3098, 3099 ਆਫ 2020
ਪੰਕਜ ਸੇਠ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਨਜੀਤ ਚਾਵਲਾ, ਸੁਧੀਰ ਨਾਗਰ, ਰੋਹਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਟੀ. ਮਹੀਪਾਲ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਵੀ.ਐਨ.ਰਘੂਪਤੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ.

**ਦਿ ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ** ਹੋਰ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਅਪੀਲਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਸੁਣੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3093/2020 (2019 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 23478 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਤੱਥ।

3. ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਤਿੰਨ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ, ਚੋਲਾਮੰਡਲਮ ਐਮਐਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਦ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜੋ ਮੋਟਰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਅਵਾਰਡ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਐਮਏਸੀਟੀ) ਦੇ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਸੰਘ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ" ਅਤੇ "ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ"।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3093/2020 (2019 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰਬਰ 23478 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ), ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

4. ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੇ ਪਤੀ ਰਾਮ ਜਿਆਵਾਨ। ਸੋਮਵਤੀ ਦੀ ਮੌਤ 06.12.2001 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਸੱਤ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ। 2002 ਦੀ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰ. 7 ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 15,25,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 22.03.2003 ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੁਆਰਾ ਐਮਐਕਟ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। 9% ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 1,67,000/-। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ 2003 ਦਾ ਐਫ.ਏ.ਐਫ.ਓ. ਨੰ.1894 ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਅਤੇ 12,54,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਤੀ 25.02.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਖਿਲਾਫ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਿਰਿਆਂ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਆਈਟਮ ਨੰਬਰ (vi) ਅਤੇ (viii), ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹਨ:-

"(vi)ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੀ ਘਾਟ = ਰੁਪਏ 4,00,000/- (ਹਰੇਕ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ
ਅੱਠ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ)।

(viii) ਦਾਅਵੇਦਾਰ/ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੰ. 2 ਤੋਂ 8= ਰੁਪਏ 2,80,000/- (ਰੁਪਏ 40,000/- ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ) ਨੂੰ ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

5. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 24.04.2019 ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ।

**"ਆਰਡਰ**

ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸੀ ਯੋਗ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਦਸਤੀ ਸੇਵਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਗਿਆ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ, ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 2 ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਰਹੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਘਾਟ = ਰੁਪਏ. 4,00,000/- (ਅੱਠ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ)"

6. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3094/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 4801 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸੰਗੀਤਾ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 7. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸੰਗੀਤਾ ਦੇਵੀ ਦੇ ਪਤੀ ਸੰਜੇ ਕੁਮਾਰ ਦੀ 12.01.2015 ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ 2016 ਦੀ ਐਮਏ ਸੀਪੀ ਨੰ. 862 ਵਾਲੀ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 9% ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 17,71,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦਾਅਵੇ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ. ਬਨਾਮ ਨਾਨੂ ਰਾਮ @ ਚੂਹੜੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ., (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 130, ਨੇ ਅੱਠ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 'ਹਾਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਾਰੇ ਅੱਠ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 40,000/- ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3095/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 4643 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਅਜ਼ਮਤੀ ਖਾਤੂਨ ਅਤੇ ਹੋਰ

8. ਮੁਹੰਮਦ. ਹਸੀਬੁਲ ਬਾਸਨ, 29.10.2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ 17,32,776/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ

ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਹਰੇਕ ਸੱਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਸੱਤ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ, ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3096/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 5441 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਚੋਲਾਮੰਡਲਮ ਮਿਸ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉਮਰਾਨੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

9. ਮ੍ਰਿਤਕ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਾਮੀ ਦੀ 07.09.2014 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਹਨ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਈ ਜਿਸਦੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 13,60,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪੁਰਸਕਾਰ, ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਪੁਰਸਕਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3097/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 6381 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਿੰਕੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

10. ਇੱਕ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ 11.06.2014 ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 13,01,776/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ਕੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੀ
ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਧਾਇਆ. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਚਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਅਪੀਲ 'ਚ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3098/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 7556 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਨਕ ਚੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ

11. 23.09.2010 ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਗੌਰਵ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ

4,83,348/- ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ। ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ 'ਸੰਘ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦੋਵਾਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਹ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3099/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 8250 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਦ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿੰਕੂ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਹੋਰ

12. ਬੀਰਬਲ ਕੁਮਾਰ 27.07.2008 ਨੂੰ ਦੁਰਘਟਨਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕਲੇਮ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 5,80,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਫਾਈਲਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਤਨੀ, ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕੁੱਲ 1,60,000/- ਰੁਪਏ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ 'ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਚਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ, ਭਾਵ, ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਰੁਪਏ। ਦੋ ਲੱਖ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਇਹ ਅਪੀਲ ਲੈ ਕੇ ਆਈ ਹੈ।

13. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

14. ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਦੋ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, (ਏ) ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ (ਬੀ) ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। 'ਸੰਘ' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਕੇਵਲ ਪਤਨੀ ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

15. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2017) 16 ਐਸਸੀਸੀ 680 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰ ਹਨ ਅਰਥਾਤ (i) ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ', (ii) 'ਸੰਸਕਾਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਅਤੇ (iii) 'ਅੰਤ-ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ', ਜਿਸ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ 15,000/- ਰੁਪਏ, 40,000/- ਅਤੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000/- ਰੁਪਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਕੁੱਲ ਰਕਮ 70,000/- ਰੁਪਏ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਕਮ 70,000/- ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ।

**ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]**

16. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੰਘ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਰਕਮ 40,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਅਤੇ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ' ਦੀ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਜੋ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਅਰਥਾਤ ਪਤਨੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

17. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਰਾਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' 15,000/- ਰੁਪਏ, 'ਸੰਸਕਾਰ' ਰੁਪਏ 40,000/- ਅਤੇ 'ਅੰਤ-ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ' 15,000/- ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਰਕਮਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। -। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਗਲਤ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ' ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠਾਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

18. ਦ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਾਧੂ ਸਪੁਰਦਗੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿੰਕੂ ਦੇਵੀ ਤੇ ਹੋਰ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਐਮਐਕਟ ਨੇ 40,000/- ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਚਾਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਆਸਰਾ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

19. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 40,000/- ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਅਵਾਰਡ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। . ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ' ਸਿਰਲੇਖ ਅਧੀਨ ਰਾਸ਼ੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪਤਨੀ ਬਲਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

20. ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

21. ਅਸੀਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

22. ਸਮੀਕਰਨ 'ਮੁਆਵਜ਼ਾ' ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਰਜਾਨੇ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸੱਟ ਲੱਗਣ ਦੇ ਪ੍ਰਾਸਚਿਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

23. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1988 ਦੀ ਧਾਰਾ 166 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵੇਦਾਰ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਨੀ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਕਦੇ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਮਾਪਦੰਡ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਲਈ ਇਰਾਦੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ, ਕੁਝ ਮਾਪ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ।

24. ਅਸੀਂ ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ ਕੇਰਲ ਸਟੇਟ ਰੋਡ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਤ੍ਰਿਵੇਂਦਰਮ ਬਨਾਮ ਸੁਸਾਮਾ ਥਾਮਸ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ, (1994) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 176 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ, 1939 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। , ਪੈਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"5...ਕੁਆਂਟਮ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਨੂੰ ਇਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ" ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਰਕਮ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਲਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਚੁੱਕਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਇਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਹੀ ਗੱਲ"। ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨੂੰ ਨਿਗੂਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪੱਧਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ"। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

25. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ।

26. ਇਕ ਹੋਰ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ, (2009) 6 ਐਸਸੀਸੀ 121 ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੈਰਾ 16 ਵਿਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ " ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ਾ" ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ
ਹੇਠਾਂ: -

**ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]**

"5..." ਸਿਰਫ਼ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਚੁਕਵਾਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਗਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪੈਸਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਸਿਧਾਂਤ। ਇਸ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਬੋਨਾਂਜ਼ਾ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਾ ਸਰੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

27. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ 'ਸੰਘ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਇੱਕ ਰਕਮ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

28. ਸਾਨੂੰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ 46 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

"46. ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨੇ ਭੰਬਲਭੂਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਢੰਗ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲਾਸ਼ ਦੀ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਲਈ 5000/- ਰੁਪਏ, ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵਜੋਂ 10,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਸਰਲਾ ਵਰਮਾ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ 5000/- ਰੁਪਏ, ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 5000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਰਾਜੇਸ਼ (2013) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 54 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ 25,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਨੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 1,00,000/- ਰੁਪਏ ਵੀ ਦਿੱਤੇ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਫਾਰਮੂਲੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। (2012) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 421. ਰੀਵਿਜ਼ਿਟ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ, ਇਸ ਨੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਰਕਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀ ਤੋਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਸੂਚਕਾਂਕ ਦਾ ਤੱਥ। ਇਹ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਣ ਲਈ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੀ ਦੱਸਦਾ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ: (ਰਾਜੇਸ਼ ਕੇਸ):-

"17...ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, "ਸੰਸਥਾ" ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ, ਦੇਖਭਾਲ, ਮਦਦ, ਆਰਾਮ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ, ਸਮਾਜ, ਤਸੱਲੀ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰਜਾਨੇ ਦੇ ਗੈਰ-ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸਿਰ ਨੂੰ ਠੀਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਥੀ, ਪਿਆਰ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਿਦਮਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁਖੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਸਥਾਈ ਅਪਾਹਜਤਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਪਿਆਰ, ਆਰਾਮ, ਦਿਲਾਸੇ, ਸਾਥੀ, ਸਮਾਜ, ਸਹਾਇਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਉਲਟ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।"

29. ਪੈਰਾ 52 ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ ਅਰਥਾਤ 'ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ', 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਅਤੇ 'ਅੰਤ-ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ' ਰੁਪਏ 15,000/-, 40,000/- ਅਤੇ 15,000 ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। /- ਕ੍ਰਮਵਾਰ. ਪੈਰਾ 52 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"52. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮੁਖੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਰਾਜੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਰੁ. 25,000/- ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ, ਰੁ. 1,00,000/- ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਰੁ. ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 1,00,000/-। ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜੇਸ਼ ਸੰਤੋਸ਼ ਦੇਵੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖ, ਕਹਿਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ, ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਤਰਾ ਦਾ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਮਤ ਸੂਚਕਾਂਕ, ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ, ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਗੂਠਾ ਨਿਯਮ ਹੈ. ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅੰਗੂਠੇ ਦੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਇਕਸਾਰਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਣਗਿਣਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਾਜਬ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ, ਅਰਥਾਤ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 15,000/-, ਰੁ. 40,000/- ਅਤੇ ਰੁ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000/-। ਉਕਤ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਪ੍ਰਵਾਨਯੋਗ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਪਰ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਤੱਥ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਜਾਂ ਕੁਆਂਟਮ-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਫਸੋਸਜਨਕ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ

**ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]**

ਅਸੀਂ ਜੋ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਧਾ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਿਆਏਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ। ”

30. ਪੈਰਾ 59.8 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੈਰਾ 59.8 ਵਿੱਚ, ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“59.8. ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਾਂ 'ਤੇ ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ, ਅਰਥਾਤ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ 15,000/-, ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 40,000/- ਅਤੇ ਰੁ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000/-। ਉਪਰੋਕਤ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਰਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

31. ਅਗਲਾ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਨੂ ਰਾਮ ਉਰਫ ਚੂਹੜੂ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2018) 18 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 130, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੈਰੇ 21,22 ਅਤੇ 23 ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"21. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਰਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ। ਕਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, "ਸੰਸਥਾ" ਇੱਕ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 'ਸਪਾਉਸਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ', 'ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ', ਅਤੇ 'ਫਿਲਾਇਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ' ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕੰਪਨੀ, ਦੇਖਭਾਲ, ਮਦਦ, ਆਰਾਮ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ, ਦਿਲਾਸਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

21.1. ਸਪਾਊਸਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ "ਹਰ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ, ਸਮਾਜ, ਸਹਿਯੋਗ, ਪਿਆਰ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ" ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜੀਵਿਤ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।
21.2. ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, "ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪਿਆਰ, ਸਮਾਜ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ" ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

21.3. ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਕਿਸੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਹਾਦਸੇ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੀੜਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ, ਸਾਥ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਕਦਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

22. ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਬਦਲਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਆਰ, ਸਨੇਹ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਥ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ।

23. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਐਕਟ ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ, ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗਿਣਤੀ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

32. ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਪੈਰਾ 24 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"24. ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਨੂੰ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 40,000 ਹਰੇਕ ਲਈ.

33. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸਤਿੰਦਰ ਕੌਰ ਉਰਫ਼ ਸਤਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, (2020) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ 410 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਦੋ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤਿੰਨ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਪੈਰਾ 53 ਤੋਂ 65 ਤੱਕ, ਤਿੰਨ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮੁਖੀਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਚਰਚਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

**ਨਿਊ ਇੰਡੀਆ ਅਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ। ਸੋਮਵਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ [ਅਸ਼ੋਕ ਭੂਸ਼ਣ, ਜੇ.]**

"53. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ।

54. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਮਾਪਦੰਡ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਆਮਦਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਰਾਂ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਬੁਨਿਆਦ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀਮਤ ਸੂਚਕ ਅੰਕ, ਬੈਂਕ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ, ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਅਜਿਹੇ ਪਹਿਲੂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਾਂ ਦੇ ਵਾਜਬ ਅੰਕੜੇ, ਅਰਥਾਤ, ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ ਰੁਪਏ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 15,000/-, ਰੁ. 40,000/- ਅਤੇ ਰੁ. ਕ੍ਰਮਵਾਰ 15,000/-।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ 10% ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਆਵੇਗੀ।
a) ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ - ਰੁਪਏ 15,000 ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
b) ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

55. ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪਤੀ ਜਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇੱਕ ਤੰਗ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀ, ਦੇਖਭਾਲ, ਮਦਦ, ਆਰਾਮ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ, ਸਮਾਜ, ਤਸੱਲੀ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਉਸਦਾ ਸਾਥੀ। ਸਾਥੀ, ਪਿਆਰ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਉਚਿਤ ਭਰਪਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਵਿਦਾਇਗੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਰ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅਸਥਾਈ ਅਯੋਗਤਾ.

56. ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਨਾਨੂ ਰਾਮ ਐਂਡ ਓਰਸ., 12 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ "ਸੰਸਥਾ" ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਕੂਲ ਮਿਆਦ ਵਜੋਂ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਘ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਸੰਘ, ਇੱਕ ਨਾਲ ਨਾਲ ਫਿਲਾਇਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਕੰਪਨੀ, ਦੇਖਭਾਲ,

ਮਦਦ, ਆਰਾਮ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ, ਦਿਲਾਸਾ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਘਾਟਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸੰਬੰਧ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

57. ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਅਚਨਚੇਤੀ ਮੌਤ 'ਤੇ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਨੇਹ, ਸਮਾਜ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

58. ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਦੁਰਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਫਿਲੀਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇ ਹਾਦਸੇ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਦਮਾ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੀੜਾ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਗੁਆਉਣਾ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ, ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਇਕਾਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਕਦਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

59. ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਆਧੁਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰ-ਖੇਤਰਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸੰਘ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੈ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਮੌਤ 'ਤੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ, ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸਾਥ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ।

60. ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲਜ਼ ਐਕਟ, 1988 ਇੱਕ ਲਾਹੇਵੰਦ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੇ, ਜਾਂ ਅਣਵਿਆਹੇ ਪੁੱਤਰ ਜਾਂ ਧੀ ਨੂੰ ਗੁਆ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

61. ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਉਹਨਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

62. ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

63. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ, ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਸਾਰਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਕਈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮੁਖੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ।

64. ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ, ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
65. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮੁਖੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ. c) ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ - ਰੁਪਏ। 15,000 ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ"

34. ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫਿਲਿਅਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸੰਘ' ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਆਪਕ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਨੂੰ 'ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ।

35. ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵੀ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36. ਬਲੈਕ ਦੇ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ, 10ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਬਲੈਕਜ਼ ਲਾਅ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਵੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਸਪਾਊਸਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਦੀ ਹੈ:-
ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ 1. ਉਹ ਲਾਭ ਜੋ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ। ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ, ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਥੀ, ਸਹਿਯੋਗ, ਪਿਆਰ, ਸਹਾਇਤਾ, ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਅਤੇ (ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚਕਾਰ) ਜਿਨਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।
• ਫਿਲੀਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਇੱਕ ਬੱਚੇ ਦਾ ਸਮਾਜ, ਪਿਆਰ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਹਿਯੋਗ।
· ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਇੱਕ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਸਮਾਜ, ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਥ।
· ਸਪਾਊਸਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਇੱਕ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦਾ ਸਮਾਜ, ਦੂਜੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਾਥ।"

37. ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ), ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਫਾਈਲੀਅਲ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 87 ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਸੰਸਕਾਰ' ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪੈਰਾ 87 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"87. ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਮੁਖੀਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਮ੍ਰਿਤਕ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਇੱਕ ਵਿਧਵਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਬੱਚੇ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਮੈਗਮਾ ਜਨਰਲ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਅਧੀਨ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਰਕਮਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:-

i) ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ: ਰੁਪਏ 15,000

ii) ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ:

a) ਸਪਾਊਸਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ: ਰੁਪਏ 40,000

b) ਪੇਰੈਂਟਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ: 40,000 x 3 = ਰੁਪਏ। 1,20,000

iii) ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚੇ: ਰੁਪਏ। 15,000"

38. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਸੰਘ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਪੇਰੈਂਟਲ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਅਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਨੇ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ 'ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਪ੍ਰਣਯ ਸੇਠੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸਿਰਫ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਹੈ।

39. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਫਿਲਿਅਲ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸੰਘ ਦੀ ਰਕਮ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

40. ਸਾਨੂੰ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰੇਕ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਮਿਲੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਸਿਰਲੇਖ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੀਲ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

41. ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੰਗੀਤਾ ਆਰੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਅਤੇ ਹੋਰ, (2020) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ 513. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਸੰਘ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਸਿਰਫ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ ਕਿ 'ਸੰਸਥਾ' ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ 20,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਨੂੰ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ 10,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੀ ਰਕਮ 20,000/- ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 10,000/- ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੈਰਾ 16 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ: -

"16. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਯੋਗ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 20,000 (ਐਮਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ) ਤੋਂ 10,000 ਰੁਪਏ; ਨਾਬਾਲਗ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ 10,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ ਰੁਪਏ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 5,000 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. ਅੰਤਿਮ-ਸੰਸਕਾਰ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਐਮਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ 5,000 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

42. ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਵਾਰਸ ਵੀ. ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਘ ਨੂੰ 40,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਅਨੁਪਾਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਸਿਰਫ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਵਜੋਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

43. ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਲਿਮਟਿਡ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਹੈ ਜੋ ਸੰਗੀਤਾ ਆਰੀਆ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੋਵੇਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉੱਪਰ

44. ਅਸੀਂ 2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 2885 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਤਿੰਨ-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਐਮ.ਐਚ.ਉਮਾ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ 12.06.2020 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਕੇ. ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੰਸੋਰਟੀਅਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਇਕ ਲੱਖ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਐਮਏਸੀਟੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ।

45. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਨਸੋਰਟੀਅਮ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਨੇਹ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਪੀਲ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਮੁਹੱਬਤ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਦੀ ਸਹੀਤਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ।

46. ਅਸੀਂ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 3099/2020 (2020 ਦੇ ਐਸ.ਐਲ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰ. 8250 ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ), ਓਰੀਐਂਟਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਿੰਕੂ ਦੇਵੀ ਅਤੇ ਓ.ਆਰ.ਐਸ. ਵਿੱਚ ਵਧੀਕ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ 50,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਹੁਕਮ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ, ਅੱਗੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਕ ਰਕਮ ਅਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਫੰਡ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

47. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਸਿਰਲੇਖ 'ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਕਲੇਮ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਰਕਮ ਦੀ ਮੁੜ ਗਣਨਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਗੇ।

48. ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕੋਈ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Pallav

PALLAV TਐੱਚAKUR ADVOCATE